věnuje se v poslední době velmi podrobnému studiu zemských knih v Polsku. Uveřejnil o nich již celou řadu studií vesměs přímo z archivního materiálu vážených. Jedna z nových jeho studií obsahuje stručnou historii knih belských pracovanou způsobem starších jeho studií. V druhé podává velmi pečlivý přehled úředníků při knihách zaměstnaných od regenta a jeho pomocníků až ke klíčníku, který choval klíče od knihy, přehled doby starší i z konce staré říše polské. Třetí — tištěná, jak autor v předmluvě výslovně podotýká, v době bojů ukrajinsko-polských o Lvov — jedná o formálních věcech knih i jak se knihy ty chovaly, jak se časem revidovaly a přepisovaly, jak byly k nim vedeny rejstříky a jak se stranám někdy nahlédnutí do nich stěžovalo, ač právo na to měly. Čtvrtá konečně, několika illustracemi opatřená, popisuje obšírným způsobem vazbu některých knih zemských, zvláště z ruské části starého Polska. Novými studiemi Dąbkowského se rozhojňují podstatně zase naše vědomosti o knihovnictví polském a bude jich možno také velmi dobře použíti při srovnání s poměry našimi. *Kapras.*

České právo.

Sedláček A., Die Reste der ehemaligen Reichs- u. k. böhm. Register. Věstník král. čes. spol. nauk. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná. 1917. Str. 48.

Ve věstníku učené společnosti pokračuje Sedláček v uveřejňování německých výtahů z register královských. Vytiskl tentokráte roky 1426 až 1437, při čemž rozšířil je podstatně tím, že připojil také všechna Sigmundova registra z let 1436—7, která v českém vydání byla vynechaná, protože otiskl je již svého času Čelakovský jako přílohu k velikému svému dílu o českých registrech. — Bohužel dnešní poměry tiskařské nedovolují, aby celá práce vyšla najednou anebo aspoň ve větších celcích, takže bude roztrhána do řady ročníků Věstníku a tím praktické upotřebení její silně se ztíží. *Kapras*

Archiv Český XXXIII. Registra soudu komorního z let 1524—1526. Vydal Jaromír Čelakovský. Dokončil Gustav Friedrich. V Praze 1918. Stran IV a 643.

Professor Friedrich ukončuje posledním vydaným svazkem Českého Archivu úkol, který si svého času upravuje edici Čelakovského (srov. Sborník v. pr. a st. XVI. 264) vytknul. Máme tím v rukou památky pozůstalé po činnosti komorního soudu z doby Jagellonské, neboť svého času Palacký vybral některé nálezy jeho z prvních let (1471—9) a později Čelakovský převzav tento veliký úkol v řadě svazků sebral celý zachovaný materiál z let 1472—1526 při čemž ovšem poslední dva svazky byly již dokončeny péči Friedrichovou. Další vydání od let 1541 odkládá Friedrich až na dobu pozdější a ohlašuje také změnu způsobu vydávání, neboť při nynější podobě látka rozplizovala se do neobyčejné šířky. Také nový svazek podává veliké množství cenné historické

i právně-historické topografické a genealogické látky, jejíž upotřebení je velmi usnadněno pečlivým rejstříkem na konci připojeným.

Přehlédneme-li celkem látku vytištěnou, musíme říci, že k dějinám soudu samého mnoho nového nepřinesla, nýbrž že jen nepatrně doplnila obraz, jak nám ho již svého času vylíčil Čelakovský sám. Z doby Ludvíkovy komorní soud trval v podstatě v týchž formách, tradicích i kompetencích, kterých nabyl za jeho slabého otce. Z dosavadního je však také patrno, že látka zachovaná je velmi kusá, a nikterak sama o sobě nestačí k úplnému objasnění vývoje našeho soudu, jaký ani v uvedené práci Čelakovského (Právník XXXIV) podán nebyl. Některé nově nalezené dodatky materiálu z doby jagellonské slibuje Friedrich uveřejniti časem.

Kapras.

Houdek V., Moravské vývody erbovní. V Brně 1917. Stran 72. Tři obrazové přílohy.

Práce Houdkova, vydaná již po smrti autorově, tvoří doplněk Sedláčkovy studie „Pýcha urozenosti a vývody u starých Čechův a Moravanův" (srov. Sborník v. pr. a st. XVI. 58—9). Autor její jest znám řadou pěkných drobnějších studií genealogických z Moravy, a této své zálibě zůstal věrným i v této práci. Sebral, roztřídil a posoudil zachované genealogické vývody moravské celkem 82 na počet. Ukazuje, že na Moravě není té rozmanitosti ve vývodech erbovních jako v Čechách. Největší část všech vývodů jest dvou a čtyř erbovních, poměrně málo je pěti, šesti a osmierbovních. Materiál je s neobyčejnou pílí snesen, tak že pochybuji, že co zůstalo nepovšimnuto, dobře posouzen a přesně roztříděn.

Kapras.

Klecanda Vladimír, Obnovení desk zemských po požáru r. 1541. Příspěvky k studiu desk zemských. Sv. I. Otisk ze zpráv zem. arch. král. čes. V. 1918. Stran 86.

Nemáme vlastně dosud skutečných dějin desk zemských, největšího našeho pramene starého práva i staré historie. Emler vydávaje své pozůstatky slíbil je připojiti ke konci své práce. Práci neukončil, a tak nedošlo ani k ohlášenému pojednání. Z Emlera není ani dosti jasný způsob obnovování shořelých desk. K těmto otázkám, k nimž Emler již nepřišel anebo ani přijíti nehodlal, obrací svou pozornost nyní Klecanda a to především k otázce obnovy desk po požáru. V krásně nahozené studii zpracoval tu velmi pečlivě rozsáhlý materiál sebraný ponejvíce z desk samých a doplněný i prameny jinými. Sleduje, jak desky shořely, jak stavové namáhali se o jich obnovu, jaké zásady si sestavili pro tuto obnovu, dále jak skutečně v různých formách a na základě různých dokladů obnova ta se dála. V druhé části spisu podává pak Klecanda přehled obnov dle obsahu vystihuje zvláštnosti jednotlivých druhů. Studie sama má patrně být, začátkem celé řady podobných prací autorových o různých otázkách diskse týkajících, na které po této první ukázce možno se těšiti. Jedinou věc bych vytkl. Autoru chybí přesný právnický názor a jasná terminologie právnická, především soukromoprávní. Na některých místech je patrno,